BRANCHEVEJLEDNING

Frisør-produkter

– om arbejdet med frisørprodukter

BFA
Transport
Service – Turisme
Jord til Bord
Branchefællesskab for Arbejdsmiljø

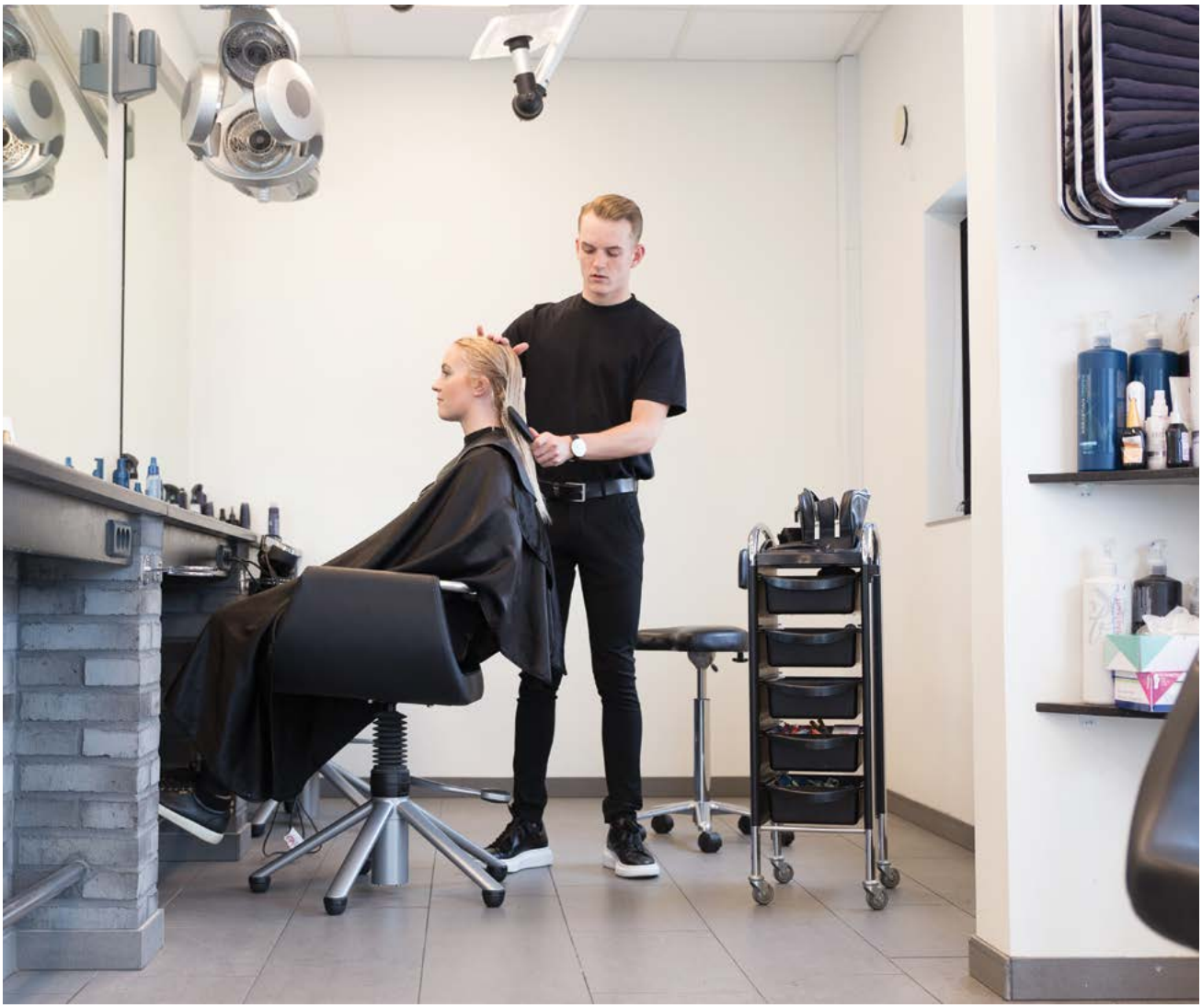

Branchevejledning Ergonomi og Frisører
Layout: fru nielsens tegnestue
REVIDERET UDGAVE OKTOBER 2018
ISBN-NR: 978-87-970051-8-7

Forord

BFA, udvalget for Service og Turisme, har i samarbejde med branchens partnere (DOFK og frisørerne under Serviceforbundet) udarbejdet denne Branchevejledning.

Vejledningen henvender sig både til svende og mestre i frisørfaget.

Vejledningen giver en generel beskrivelse af frisørkosmetik, påvirkninger og gener ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetik og forslag til forebyggelse af generne.

Vejledningen er suppleret med anvisninger på, hvordan arbejdet med arbejdspladsbrugsanvisninger kan gennemføres på salonen.

På www.bfa-service.dk findes skemaerne til udfyldelse af generelle instrukser for brand, førstehjælp, affald, spild og uheld samt arbejdspladsbrugsanvisninger for de forskellige produkttyper.

Arbejdstilsynet har haft BFA-vejledningen til gennemsyn og finder, at det indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og gør opmærksom på, at der kan være arbejdsmiljøproblemstillinger og -krav, der ikke er behandlet i vejledningen. Arbejdstilsynet har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis pr. september 2018.

Branchevejledningen kan hentes på hjemmesiden www.bfa-service.dk

Indhold

5 INDLEDNING

7 GENERELT OM FRISØRPRODUKTER...

8 INDHOLDSSTOFFER

10 PRODUKTINFORMATION
10 Farvestoffer
10 Hydrogenperoxid
10 Persulfater
10 Thioglycolat
10 Tensider
10 Opløsningsmidler
10 Syrer
10 Baser (alkalier)
11 Planteekstrakter
11 Konserveringsmidler
11 Parfume
11 Fortykningsmidler
11 Emulgatorer
11 Filmdannere
11 Stabilisatorer
11 Humectanter
11 Antioxidanter
11 Additiver

12 ARBEJDSMILJØMÆSSIGE PÅVIRKNINGER
12 Hud
12 Kontakteksem
13 Slimhinder og luftveje
13 Langtidsskader

14 FOREBYGGELSE
15 Erstatning (substitution)
15. Ændring af arbejdsmetoder
16 Pumpeflasker i stedet for aerosol/sprayfl asker
16 Blanding af farver i separat skab med udsugning
16 Ventilation i frisørsaloner
19 Brug af personlige værnemidler
21 Fornuftig opbevaring af frisørkosmetik

22 BORTSKAFFELSE AF TOM EMBALLAGE

23 FARESYMBOLER OG FAREBETEGNELSER

25 KEMISK RISIKOVURDERING (tidl. Arbejdspladsbrugsanvisning)

27 ARBEJDSPLADSVURDERING (APV)

28 HENVISNINGER OG LITTERATUR
29 Videnskabelige artikler

30 APV-TJEKLISTE TIL FRISØRER
31 Stoffer og materialer

35 APV-TJEKLISTE HANDLINGSPLAN

Frisørfaget – drømmejob og hårdt fysisk arbejde

Indledning

I frisør- og skønhedssaloner samt hudplejeklinikker er der især risiko for at blive udsat for skadelige påvirkninger fra vand og kemiske stoffer. De almindelige skader er irritation af hud og luftveje samt hud- og luftvejsallergi ved brug af kosmetikprodukter.

Når man har meget vådt arbejde, nedbrydes hudens naturlige barriere.

Stofferne kan derfor lettere trænge igennem huden. Det betyder, at der er større risiko for at optage allergifremkaldende stoffer og stoffer, der kan give irritation og eksem.

Derfor har BFA service – turisme, Dansk Frisør & Kosmetiker Forbund og DOFK i fællesskab udarbejdet denne branchevejledning.

Generelt om frisørprodukter...

GENERELT OM FRISØRKOSMETIK-PRODUKTER, DERES FUNKTION OG SAMMENSÆTNING

Produkter til behandling og pleje af hår har eksisteret i rigtig mange år. For 100 år siden indeholdt disse frisørprodukter udelukkende råvarer fra naturen. Udviklingen har dog medført, at der indgår mange syntetiske og kemiske råvare i produkterne. Tendensen i øjeblikket er dog en lang større bevidsthed hos frisøren og ikke mindst brugerne om at undgå de "skrappe" produkter og finde mildere alternativer.

Frisørprodukter hører under Miljøstyrelsens regler for kosmetiske produkter og er reguleret i Kosmetik-bekendtgørelsen. Reglerne er fælles i EU. Det vil blandt andet sige, at kosmetiske produkter skal være mærket med indholdsdeklaration.

I næste afsnit, er omtalt de mest typiske frisørkosmetikprodukter, deres funktion og sammensætning.

Indholdsstoffer

FRISØRKOSMETIKPRODUKTER OG DERES INDHOLDSSTOFFER

Skemaet indeholder en oversigt over de anvendte produkter i frisørsaloner, de skadelige stoffer og deres virkning på de mennesker, der arbejder med dem:

Produkttype	Stoffer, der kan skade hud og luftveje	Skadelig virkning på hud og luftveje
Permanentvæsker	Svagt basiske med en pH værdi fra 7-9,5 Høj pH gør produkter mere hudirriterende	Allergisk eller irritativt eksem
	Ammoniumthioglycolat	Irritation af luftvejene ved indånding
	Diammoniumthioglycolat	
	Glycerylmonothioglycolat	
	Sæbeaktive stoffer, parfume og farvestoffer	
Fiksering til permanentvæsker	Syre, der har en pH på 3-4. Denne væske indeholder brintoverilte (hydrogenperoxid)	Irritation og ætsning af huden
	Sæbeaktive stoffer og fosforsyre	Irritation af luftvejene ved indånding
Acceleratorer i hårblegningsmidler og i midler til at gøre gråt hår modtageligt for toningsfarver	Ammoniumpersulfat	Irritation og ætsning af huden
	Natriumpersulfat	Irritation af luftvejene ved indånding
	Kaliumpersulfat	Allergi efter indånding og efter kontakt med huden. Ved indånding kan der opstå allergisk astma, snue og nældefeber
Coloration Farvestoffer i oxydationsfarver	Produkter er ofte svagt basiske (pH højere end 7) Farvningen udføres ved hjælp af farvestof tilsat bejdse (hydrogenperoxid) Colorationsfarver kan udover farvestoffer indeholde: Sæbeaktive stoffer, alkohol, baser, konserveringsmidler og parfume.	
	Paraphenylendiamin	
	Paratoluendiamin	

Produkttype	Stoffer, der kan skade hud og luftveje	Skadelig virkning på hud og luftveje
Tone i tone farver	Farvestoffer Alkohol Sæbeaktive stoffer Konserveringsmiddel og parfume	Allergisk eksem
Hårshampoo	Tensider Konserveringsmiddel Parfume Farvestoffer Specialshampoer kan være tilsat salicylsyre, tjære-forbindelser, zink, svovl eller selen pH ligger på 5-7	Irritation af hud Allergisk eksem
Conditioners, hårbalsam og hårkur	Emulgeringsmiddel, olie, voks, sæbeaktive stoffer, parfume og farvestoffer	Allergisk eksem
Vandondulationsvæske, gele, skum/mousse	Produkterne er ofte en spritblanding, som er svagt sur med pH på ca. 5 Indeholder ofte parfume og farvestof	Allergisk eksem
Hårspray	Indeholder normalt en slags harpiksresin opløst i alkohol parfume	Allergisk eksem Irritation af luftvejene ved indånding
Brug af sakse og vandhaner i forbindelse med vådt arbejde. Brug af smykker med nikkel øger risikoen	Nikkel	Allergisk eksem
Organiske opløsningsmidler i fx hårfarver	Fx acetone Isopropylalkohol	Affedter huden og medvirker til, at der opstår eksem
Forskellige kosmetikprodukter	Parfumer Konserveringsmidler	Kan give allergisk eksem
	Syrer Baser (ammoniak, aminer) Vaskeaktive stoffer	Kan irritere huden Baser kan irritere luftvejene

Produktinformation

På emballagen og etiketten på kosmetik kan man læse, hvilke indholdsstoffer det enkelte produkt indeholder. Ingredienserne i produktet skal ifølge kosmetik-bekendtgørelsen opstilles i rækkefølge efter aftagende vægt. Det vil sige, at den ingrediens, der er mest af i produktet, står først og den, der er mindst af, står til sidst i opstillingen.

Navnene på indholdsstofferne kan dog være svære at gennemskue for den enkelte frisør.

Derfor har Videncenter for Frisører udarbejdet en liste over allergener som kan forekomme i frisørbranchen. Læs om indholdsstofferne og hvilke gener disse kan give på www.videncenterforfrisorer.dk/allergener-ifriso-erbranchen/

I frisørkosmetikprodukter kan der indgå følgende ingredienser:

FARVESTOFFER

Farvestoffer anvendes som aktiv stof i hårfarveprodukter og tilsættes også mange andre kosmetikprodukter for at give selve produktet en bestemt farve. Farvestoffer er allergifremkaldende, og det er derfor vigtigt at være særlig opmærksom på disse. Nedenstående er eksempler på hyppigt anvendte farvestoffer, kendt for deres allergifremkaldende virkning:

- Toluene – 2,5-diamine
- P-phenylenediamine
- P-aminophenol.

HYDROGENPEROXID

Findes i fixeringsvæske til permanent. Kan virke irriterende, allergifremkaldende og ætsende på huden. Irriterer luftvejene ved indånding.

PERSULFATER

Findes i afblegningsmidler. Kan ætse huden og irritere luftvejene ved indånding. Kan fremkalde allergi og astmalignende symptomer.

THIOGLYCOLAT

Anvendes i permanentvæsker. Kan være hudirriterende og allergifremkaldende. Kan irritere luftvejene ved indånding.

TENSIDER

Stofferne er vaskeaktive stoffer, som gør det muligt at fjerne fedt og snavs. Stofferne kan være hudirriterende og opløser også det fedt, som normalt beskytter huden. Ved længerevarende hudkontakt kan der opstå eksem eller kontaktallergi.

OPLØSNINGSMIDLER

Stoffer, som bruges til at opløse andre indholdsstoffer i hårplejeprodukter. Opløsningsmidler er væsker, der fordamper ved almindelig rumtemperatur. Dampene er farlige at indånde. Kan eventuelt give slimhinde- og hudirritationer. Opløsningsmiddeldampe kan være brandfarlige.

SYRER

Syrer har i vandig opløsning en lav pH-værdi (pH lavere end 7), og de kan irritere hud og slimhinder. Jo lavere pH, jo mere hudirriterende. Stærke syrer og/eller syrer i høj koncentration har en ætsende virkning.

BASER (ALKALIER)

Baser har i vandig opløsning en høj pH-værdi (pH højere end 7), og de kan irritere hud og slimhinder. Jo højere pH, jo mere hudirriterende. Stærke baser og/eller baser i høj koncentration har en ætsende virkning.

PLANTEEKSTRAKTER

Plejende stoffer og parfumer, som udtrækkes af planter. Æteriske olier er duftolier udvundet af planter. De kan være hudirriterende og allergifremkaldende.

KONSERVERINGSMIDLER

Stoffer, som bruges for at forhindre bakterie- eller svampevækst i produktet og dermed øge holdbarheden.

Kan være allergifremkaldende.
Parabener er betegnelsen for en gruppe af kemiske stoffer, der ofte bruges som konserveringsmidler i kosmetik. Den udbredte anvendelse af parabener i kosmetik skyldes stoffernes gode konserverende egenskaber, og at de i modsætning til mange andre konserveringsmidler kun relativt sjældent medfører allergi. Parabener er mistænkt for at øge østrogenniveauet. Miljøstyrelsen har i 2004 vurderet sikkerheden ved brug af parabener som konserveringsmidler i kosmetik og vurderer, at det ikke er farligt at bruge kosmetik, der indeholder parabener. Miljøstyrelsen følger området meget nøje.

PARFUME

Både naturlige og syntetiske parfumer kan give allergiske reaktioner.

Ifølge Kosmetikbekendtgørelsen skal 26 særligt allergene parfumestoffer stå angivet med deres præcise navn på kosmetiske produkter. Desværre stiller Kosmetikbekendtgørelsen ikke krav om en koncentrationsangivelse, og det betyder, at kun mennesker med en kendt allergi reelt har glæde af bekendtgørelsen. Produkter uden parfume bør overvejes.

FORTYKNINGSMIDLER

Stoffer, som gør hårplejemidler mere tyktflydende og forbedrer stabiliteten.

EMULGATORER

Stoffer, der muliggør blanding mellem fedt og vand. Kan virke affedtende på huden.

FILMDANNERE

Stoffer, som får det kosmetiske produkt til at danne en sammenhængende film på hår, hud eller negle.

STABILISATORER

Bruges blandt andet i shampo til at opretholde skummet under brugen.

HUMECTANTER

Stoffer, som tilfører og opretholder fugtighed (moisture).

ANTIOXIDANTER

Stoffer, som tilsættes produkterne for at forhindre eller forsinke iltning (oxidation) af blandt andet fedtstoffer, således at de ikke bliver harske.

ADDITIVER

Diverse stoffer, som tilsættes kosmetiske produkter, ofte i små mængder, for at opnå en speciel virkning eller for at undgå en uønsket effekt.

Arbejdsmiljømæssige påvirkninger

Ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetikprodukter er især hud, slimhinder og åndedrætsorganer udsat for påvirkninger.

HUD

Ca. 5 % af dem, der farver hår privat eller erhvervsmæssigt får en hudallergi. Ifølge Arbejdstilsynets statistik over anmeldte erhvervsbetingede lidelser, er hudsygdomme en hyppig gene blandt frisører. Tal fra AES viser, at der årligt er ca. 100 frisører/kosmetikere, der får anmeldt en hudsygdom som arbejdsbetinget lidelse.

Hudproblemerne opstår ofte ret tidligt i den erhvervsaktive karriere, fx i elevtiden. Der er især påvist sammenhæng mellem hudproblemer og hyppig hårvask.

Påvirkning af kemiske stoffer gennem huden er afhængig af, hvor "aggressivt" produktet er, og hvor lang tid produktet er i kontakt med huden. Herudover er påvirkningen afhængig af hudens tilstand.

Normal hud har yderst et lag af døde celler (hornlaget), som giver god beskyttelse. Rifter, hudafskrabninger og revner i huden nedsætter hudens beskyttelsesfunktion. Påvirkning af huden er også afhængig af hudens fugtighed, fedtlag, temperatur og visse sygdomme. Slidtage og tryk fra redskaber kan nedsætte hudens modstandskraft.

Meget vådt arbejde nedbryder hudens barriere, så stofferne lettere kan trænge gennem huden. Det betyder, at der er større risiko for at optage allergifremkaldende stoffer og stoffer, der kan give irritationer. Den almindeligste årsag til erhvervsbetinget hudlidelse/eksem i frisørfaget stammer fra en kombination af vand og kemiske stoffer.

Kosmetiske produkter kan give anledning til overfølsomhedsreaktioner i form af kontakteksem (ikke-allergisk eksem) eller allergisk eksem.

KONTAKTEKSEM

Symptomerne på kontakteksem er udtørret eller rød hud, der klør og hæver. Huden begynder at skalle af, og der kan opstå væskende sår og dybe revner. Kontakteksem opstår ved gentagen kontakt med et stof. Det er næsten altid hænderne, der angribes på grund af kontakt med stoffet. Kontakteksem kan i mange tilfælde heles, hvis påvirkningen standses, men der kan gå lang tid. Har man eksem, er man mere sårbar i forhold til at udvikle allergi, idet stofferne lettere kan trænge ind gennem huden. Det kan være svært at kende en irritativ reaktion fra en allergisk reaktion. Det er derfor vigtigt at gå til læge for en nærmere udredning, hvis man får disse symptomer.

Bliver en frisør allergisk overfor et stof, varer denne allergi resten af livet. Man skal være opmærksom på, at en allergi aldrig opstår første gang, man er i kontakt med stoffet og godt kan opstå, selv om man har arbejdet fl ere år uden problemer med et produkt. Symptomerne kan være rødme, kløe, afskalning, hævelse og væskende sår. Reaktionen er ofte voldsom, selv om man kun er i kontakt med meget små mængder af stoffet. I svære tilfælde hæver hele ansigtet. Det kan være nødvendigt at søge læge med det samme. I svære tilfælde kommer der reaktioner på hele kroppen, selvom kun hænderne har været i kontakt med stoffet.

En allergi er en alvorlig ting, der kan betyde, at frisøren må skifte erhverv, men det betyder desværre ikke altid, at man bliver hudproblemerne kvit. Nogle af de stoffer, man kan blive allergisk overfor, findes nemlig også i mange andre produkter.

Nogle frisører har haft held med at sortere ud i produktsortimentet på salonen og dermed undgå kontakt med de stoffer, de er allergiske overfor.

Har man mistanke om, at man har allergi, er det vigtigt at gå til læge, så man kan blive testet. Viden om, hvilke stoffer man reagerer på, er nemlig forudsætningen for, at man kan undgå disse stoffer fremover. Får man konstateret en allergi, skal lægen anmelde dette som en erhvervsbetinget lidelse. I perioden 1993-2002 var "personlig pleje" den branche, hvor flest unge fik anmeldt en erhvervsbetinget allergisk hudlidelse.

Allergi i frisørbranchen stammer ofte fra kontakt med:

- Hårfarver (oxidationsfarver) eksempelvis indholdsstofferne toluene-2,5-diamine, p-phenylenediamine, p-aminophenol, permanentvæske (trioglycolater)
- Afblegningsmidler (persulfater)
- Parfume
- Konserveringsmidler
- Nikkel fra redskaber/værktøj
- Bestanddele udvundet fra planter kan også give anledning til allergi
- Vand (hårvask).

SLIMHINDER OG LUFTVEJE

Aerosoler (små dråber) fra spray eller dampe fra fx hårfarver eller permanentvæsker og støv fra afblegningspulver kan irritere slimhinderne (øjne, næse, svælg) og luftvejene. Disse stoffer kan give eller forværre astmasymptomer.

Aerosoler fra fx hårspray kan påvirke lungerne og give astma med forbigående nedsættelse af luftvejenes evne til at fjerne støv og andre partikler. Der har tidligere været frygt for, at hårlak skulle kunne give kronisk lungesygdom. Den seneste viden på området synes dog at gøre denne frygt ubegrundet. Aerosoler vil altid være generende for luftvejene, men denne gene kan minimeres ved at anvende sprayflasker uden drivgas, altså manuelle pumpeflasker.

LANGTIDSSKADER

Der er fundet en overhyppighed af blærekræft hos frisører, som formentlig skyldes tidligere tiders anvendelse af kræftfremkaldende hårfarver i frisørbranchen. Der er foretaget få undersøgelser af opløsningsmidler i frisørbranchen.

Forebyggelse

I frisørsaloner, hvor der er ansatte frisører, skal arbejdsgiveren sørge for, at de ansatte får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre frisørarbejdet på en farefri måde.

Det kan fx omfatte oplæring i frisørprodukters eventuelle farlige egenskaber, de sundhedsrisici, der er forbundet med arbejdet som frisør, brug af de arbejdsmetoder, hvor frisøren bliver mindst udsat for frisørprodukter samt instruktion i korrekt brug af personlige værnemidler.
Det er arbejdsgiveren, som skal sørge for, at der bliver ført effektivt tilsyn med, at forholdene til stadighed er i orden.

Arbejdet med frisørkosmetikprodukter skal tilrettelægges, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

1. ERSTATNING (SUBSTITUTION AF SUNDHEDSFARLIGE PRODUKTER MED MINDRE SUNDHEDSFARLIGE PRODUKTER ELLER FJERNELSE AF PRODUKTER

Bekendtgørelsen om arbejde med stoffer og materialer, § 13, angiver, at "Farlige stoffer og materialer på arbejdspladsen skal fjernes, erstattes eller begrænses til et minimum". Det vil sige, at et produkt, der kan være sundhedsfarligt eller generende, ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et uskadeligt, mindre skadeligt eller mindre generende produkt, materiale eller proces. Dette gælder også frisørkosmetikprodukter.

Ved at erstatte farlige produkter og arbejdsmetoder med mindre farlige, kan man nedsætte risikoen for påvirkning af kemikalier i sit arbejdsmiljø. Derfor skal der vælges produkter uden unødvendige tilsætningsstoffer som parfume eller farvestoffer, hvis det er muligt.

Find ud af, om støvende produkter som fx hårblegemidler kan erstattes af mindre støvende, fx granulat eller pasta. Overvej at bruge manuelle pumper i stedet for spray med drivgas.

I EU-forordning 1223/2009 om kosmetiske produkter, finder du bilag 2; om hvilke stoffer, som ikke må anvendes i kosmetiske produkter, og bilag 3; om stoffer, som kun må forekommer i kosmetiske produkter i overensstemmelse med de fastsatte begrænsninger.

Derudover findes:

bilag 4; positivlister for farvestoffer,

bilag 5; konserveringsmidler og

bilag 6; om UV-filtre i kosmetik.

2. ÆNDRING AF ARBEJDSMETODER DER BØR BRUGES ARBEJDSMETODER, SÅ FRISØREN KOMMER MINDST MULIG I KONTAKT MED FRISØRKOSMETIKPRODUKTERNE

Her er nogle eksempler:

- Køb produkter i engangsemballage med den nødvendige dosering, således at omhældning og blanding kan undgås
- Undgå at købe produkter i emballage, hvor det er svært at undgå spild og støv
- Brug pastaer eller granulater i stedet for pulver – det støver mindre
- Anvend rette dosering og følg nøje brugsanvisningerne
- Brug produkter, der kan blandes i lukkede beholdere
- Klip kunden før farvningen. Det reducerer kontakten med det nyfarvede hår
- Vaskerobotter kan reducere kontakten med vand, hårshampoo og balsam
- Varier arbejdet, så huden får pauser og ikke altid er udsat for samme påvirkning. Fx bør man undgå, at den samme person hele tiden laver samme arbejde
- Brug handsker, der er egnet til de enkelte produkter
- Dine hænder skal være rene og sæbefri, inden du tager handsker på
- Brug så vidt muligt værktøjer uden nikkel. Mange har eller får nikkelallergi.

3. PUMPEFLASKER I STEDET FOR AEROSOL/SPRAYFLASKER

Undgå så vidt muligt anvendelse af spray med drivgas. Manuelle spray (pumper) giver større dråber og mindsker derved risikoen for gener i luftvejene.

4. BLANDING AF FARVER I SEPARAT SKAB MED UDSUGNING

Se nedenstående afsnit
5. Ventilation ved lokaludsug.

5. VENTILATION I FRISØRSALONER

Der bruges i frisørsaloner stoffer og materialer i frisørkosmetikken, der kan være skadelige for sikkerhed og sundhed. Unødvendige påvirkninger fra frisørproduktet skal omgående minimeres.

Indeklimaet i frisørsalonerne skal være godt både af hensyn til de ansatte og kunderne. Et godt indeklima betyder, at gener som irritation af øjne og slimhinder, kvalme og svimmelhed ikke forekommer. Et godt indeklima betyder også, at frisørsalonen ikke lugter ubehageligt. For at skabe et godt indeklima i frisørsalonen bør der sikres en god luftkvalitet. En god ventilation kan samtidig skabe et godt indeklima, fordi den fjerner varme og fugt.

For at skabe et godt indeklima i frisørsalonen skal man sikre sig, at luften i salonen udskiftes.
Et godt luftskifte kan opnås ved:

- God udluftning
- Mekanisk ventilation.

Mekanisk ventilation vil altid være mere effektiv end udluftning.

Ventilation ved lokaludsug

Frisørfagets parter har vedtaget en udtalelse, der fastslår, at der skal være lokaludsug ved afblegning, permanentning og hårfarvning samt lignende processer, hvor der kan afgives skadelige partikler. Arbejdstilsynet fastslår også, at den udsugede luftmængde skal være ca. 100 m3 pr. time pr. udsugningssted. Udsug kan etableres via en arm med sug for hver to betjeningspladser og en arm for hver to vaskepladser. Der skal være adgang til lokaludsug ved alle arbejdspladser, hvor der udføres blegning, permanentning, hårfarvning, blanding af frisørkosmetikprodukter mv.

Hvor der anvendes sundhedsskadelige stoffer, kræver arbejdsmiljølovgivningen, at der gøres noget særligt for, at de ansatte ikke udsættes for sundhedsskadelige stoffer. Normalt kræves det, at dampe fra sundhedsskadelige stoffer fjernes på udviklingsstedet. I mange frisørsaloner har man løst dette problem ved at anvende et blandningsskab med punktudsugning, hvor der blandes farver og lokaludsug i forbindelse med brug af permanentvæsker, hårfarvningsmidler, afblegningsmidler og lignende.

Punktudsug og blandingsskab med punktudsug skal være forsynet med en alarmfunktion (kontrolanordning), så brugeren bliver opmærksom på, hvis udsugningen ikke virker som den skal. Alarmen skal lyse eller giver lydsignal, hvis sugeeffektiviteten daler.

Lokaludsuget vil udover at fjerne en del af de sundhedsskadelige stoffer, der hvor de opstår, kunne tilføre frisørsalonen et bedre indeklima, idet lokaludsugene – når de kører – medvirker til at skabe en luftfornyelse i salonen.

Brugen af punktudsugene må ikke medføre træk- eller støjgener i salonen. De lokaludsug, der i almindelighed bruges i frisørsaloner, er ikke så kraftige, at der skal ske tilførsel af erstatningsluft udefra. Normalt vil de almindelige utætheder i bygningerne kunne sørge for friskklufttilførsel. I særlig tætte bygninger kan det dog være nødvendigt at holde et vindue på klem for at sikre en let tilgang af frisk luft. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at der ikke må opstå generende træk.

Kun i meget små saloner med mange lokaludsug kan det være nødvendigt at lave direkte indblæsning af frisk luft. I så fald skal den indblæste luft kunne opvarmes, således at der ikke opstår generende træk.

Mekanisk ventilation

Hvis man vil sikre sig et godt indeklima i frisørsalonen og sikre, at eventuelle dampe fra sundhedsfarlige stoffer og ikke mindst vanddampe fjernes effektivt fra salonen, kan det være hensigtsmæssigt at forsyne salonen med et mekanisk ventilationsanlæg.

Anlægget bør for at opnå den største effekt, være konstrueret sådan, at luften suges ud foran arbejdspladserne, fx ved spejlene. Indblæsningen må så ske på den modsatte væg, eller hvor der er arbejdspladser langs begge væggene fra midten af lokalet. Pas på der ikke bliver trækgener på grund af indblæsningens placering. Et luftskifte på 4-6 gange i timen vil sikre et godt indeklima i salonen.

Vær opmærksom på, hvor luftindtag af frisk luft placeres. Indsugningen skal helst placeres så langt væk fra offentlig vej som muligt for at undgå at indsuge bilos. En placering ved bagsiden af bygningen vil ofte være hensigtsmæssig. Vær endvidere opmærksom på, at udblæsning af forurenet luft skal være placeret sådan, at der ikke kan ske »kortslutning« mellem den udblæste – forurenet – luft og indsugningsluften. Den udblæste luft må heller ikke skabe gener for andre i ejendommen. Ventilation, uanset om det er punktudsug eller mekanisk rumventilation, kræver normalt en speciel viden for at fungere optimalt. Man skal sikre sig, at leverandøren har denne viden, inden ventilationen etableres.

Uanset, hvilken ventilationsmodel der anvendes, skal de ansatte instrueres i, hvordan anlægget fungerer, og ventilationsanlægget skal vedligeholdes godt og tilses hyppigt. Et godt råd kunne være at have en fast aftale vedrørende rengøring af anlægget. Enkelte saloner har kontaktet den lokale skorstensfejer.

Rengøring

Indeklimaet kan forbedres væsentlig ved en god rengøringsstandard i salonen. Vær især opmærksom på rengøring af højt placerede vandrette flader og lodne overflader, såsom møbler, skærme og lignende. En række indeklimaundersøgelser viser, at der kan opnås en væsentlig forbedring af indeklimaet alene ved at sikre sig, at der ikke er støv i lokalet. Støv sammen med høj luftfugtighed vil næsten altid give gener.

COLOR TOUCH
COLOR TOUCH
COLOR TOUCH
COLOR TOUCH
COLOR TOUCH
AMMONIA FREE
6/0 Pure Naturals
6/4 Vibrant Reds
6/7
6/11

6. BRUG AF PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

Handsker er en vigtig hudbeskyttelse. De forhindrer kontakt mellem huden og skadelige stoffer. Der bør benyttes handsker og forklæde, når der arbejdes med hårfarver, permanentvæsker, neutraliseringsvæsker, afblegningsmidler og lignende samt ved blanding, påføring, skylning og rengøring af redskaber. Skal man kontrollere blandingen undervejs, f.eks. ved permanent, bør der også bruges handsker.

Handsker til farvning, afblegning og permanent

Da arbejdet med produkterne for det meste ikke tager ret lang tid ad gangen, vil engangshandsker give en tilstrækkelig beskyttelse til de fleste arbejdsprocedurer på salonen. Handskerne bør højest bruges i ca. 20 min., og de kan ikke bruges flere gange.

Handsker kan ikke skylles og bruges igen, og de kan heller ikke vendes. Hvis der går hul på handskerne, skiftes de med det samme. Brugte handsker kasseres efter brug.

Handsker af materialet nitril beskytter mod flest kemikalier, så de vil give den bedste sikkerhed. Materialet vinyl beskytter også mod en del af stofferne. På en del saloner bruges handsker af latex eller naturgummi. Desværre reagerer mange allergisk overfor dette materiale.

Handsker til hårvask/vaskerhandsker Lidt tykkere handsker, fx specielle hårvaskehandsker, bør bruges ved hårvask. De kan også med fordel bruges, når farver, permanent- og blegemiddel skal udskylles. Husholdningshandsker bruges ved rengøring af kamme og andre redskaber, især når de har været brugt ved kemiske behandlinger, som fx hårfarvning og permanent. Skift handsker, når den er utæt.

Handsker skal være rene og tørre indvendige, ellers kan de skade mere end de gavner.

Skift handskerne, hvis de bliver våde eller snavsede indeni. Hvis handskerne skal anvendes mere end 10 min., er det en god idé at anvende en bomuldshandske under beskyttelseshandsken. Fugtig hud optager kemikalier lettere, og bomuldshandskerne opsuger fugt, så huden holdes tør.

Brug en fed uparfumeret hudcreme til pleje af hænderne. Smør hænderne ind, når arbejdsdagen begynder og slutter. Under arbejdsdagen smøres hænderne ind efter behov og efter vådt arbejde. Lad hudcreme tørre ind, inden handsker tages på.

Skyl altid hænderne efter hårvask og efter rengøring af redskaber; også selvom man har brugt handsker. Sæberester på hænderne kan irritere huden. Brug køligt vand. Varmt vand irriterer hænderne mere end koldt. Vask hænderne med mild sæbe efter hårfarvning, permanentbehandling og afblegning. Tør altid hænderne godt i et blødt håndklæde eller andet blødt materiale efter vask.

Ringe, ure og andre smykker må ikke bæres under arbejdet. Det vil øge mulighederne for at få hudlidelser. Smykkerne giver nemlig mulighed for, at huden "slides" samtidig med, at frisør-kosmetikprodukterne kan samle sig under smykkerne og derved blive arbejdet ind under huden.

Arbejdsgiveren skal stille værnemidler til rådighed og afholde udgiften til disse.

Hvis du får en hudlidelse, bør du kontakte din læge.

KOLESTON
PERFECT
6/4
KOLESTON
PERFECT
6/4
KOLESTON
PERFECT
6/4
6/43
KOLESTON
PERFECT
6/43

7. FORNUFTIG OPBEVARING AF FRISØRKOSMETIK

Frisørkosmetik må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler. Produkterne må således ikke opbevares på steder, hvor der også er madvarer eller drikkevarer. Frisørkosmetik bør altid opbevares i den originale emballage med den originale mærkning og etikettering. Sker der omhældning fra fx storemballage til brugsemballage, skal brugsemballagen mærkes på samme måde som storemballagen (efter gældende regler).

Spray- og aerosolfl asker må ikke opbevares i nærheden af varmekilder eller åben ild. De må ikke udsættes for temperaturer over 500C og ikke udsættes for direkte sollys. Det er derfor ikke en god idé at udstille sprayflasker i vinduet.

Bortskaffelse af tom emballage

Bortskaffelse af tom emballage og frisørkosmetik-rester. Medmindre andet er angivet på emballagen, bortskaffes den som almindelig renovation (almindeligt brandbart affald).

Frisørkosmetikrester tages ikke ud af emballagen, før det bortskaffes. Følg i øvrigt de kommunale retningslinier for behandling af affald.

Faresymboler og farebetegnelser

Kosmetikprodukter er ikke omfattet af REACHforordningen, og der er derfor heller ikke krav om sikkerhedsdatablad, som der er for andre kemiske produkter. De viste faresymboler og farebetegnelser benyttes ikke på kosmetiske produkter, men kan forekomme på en delkomponent af et kosmetisk produkt, som skal blandes med en anden delkomponent, fx ved hårfarvning.

Ætsende

Sundheds-skadelig

Yderst brandfarlig

Derfor kan det også være svært for den enkelte frisør at gennemskue, hvilke produkter der er farlige. Selv om produkterne ikke er mærket med faresymbol, kan man alligevel godt få gener af at arbejde med dem.

På alle saloner skal der derfor udarbejdes en liste, der indeholder de produkter, der er farlige. Der skal også laves en kemisk risikovurdering, der beskriver, hvordan der skal arbejdes med produkterne, så de ansatte undgår gener og symptomer.

Læs mere om produktinformation på side 10 og om kemiske risikovurdering side 25 i denne vejledning.

Kemisk risikovurdering

Det er ikke længere et krav, at virksomheder skal udarbejde en skriftlig arbejdspladsbrugsanvisning (APB).

I stedet skal arbejdspladsen have fokus på sikkerheds-datablade, den kemiske risikovurdering og især oplæring og instruktion af medarbejderne.
Dette gælder også for frisørkosmetikprodukter, selvom disse er undtaget de almindelige regler for mærkning og sikkerhedsdatablade fra leverandørens side.

SIKKERHEDSDATABLADE

Det er leverandørens pligt, at udlevere sikkerhedsdata-blade for alle de produkter der har en faremærkning på etiketten.

Selvom man har produkter der ikke opfylder kriteriet som farligt, kan man anmode om at få udleveret sikkerheds-datablade, hvis stoffer og materialer fx bliver brugt på en særlig måde, som leverandøren ikke har taget højde for.

Indholdet i sikkerhedsdatablade skal følge internationale regler (REACH forordningen), leveres på dansk og indeholde bl.a. oplysninger om

- Identifikation af stoffet/blandingen og af virksomheden
- Fareidentifikation
- Oplysning om indholdsstoffer
- Førstehjælpsforanstaltninger
- Brandbekæmpelse og forholdsregler ved udslip og uheld
- Håndtering og opbevaring
- Sikkerhedsforanstaltninger og personlige værnemidler
- De Fysisk-kemiske egenskaber og farer
- Miljøoplysninger
- Bortskaffelse og transportoplysninger
- Evt. særlige bestemmelser for stoffet/blandingen

KEMISK RISIKOVURDERING

Arbejdspladsen skal udarbejde en liste over alle de produkter der findes på arbejdspladsen. Start med at rydde op i alle de produkter I ikke længere bruger. Listen skal sammen med de tilhørende sikkerhedsdatablade danne grundlag for en vurdering af i hvilke arbejdsprocesser der indgår produkter der kan være farlige. Listen og de tilhørende sikkerhedsdatablade skal være tilgængelige for de ansatte. På listen kan den enkelte salon beskrive de arbejdsrutiner, man har besluttet at bruge, således at arbejdsmiljøproblemer forebygges.

Til den kemiske risikovurdering skal I bruge den liste I har udarbejdet over alle stoffer og materialer der kan være farlige samt deres tilhørende sikkerhedsdatablade.

Er I få på salonen, er det en god idé, at alle er med til at lave risikovurderingen. På den måde får alle noget at vide om produkterne, og hvordan I vælger at arbejde med dem på salonen. Er I mange, kan lederen af salonen lave arbejdet sammen med et par medarbejdere, som har kendskab til rutinerne i hverdagen.

I den kemiske risikovurdering skal nedenstående syv vurderingselementer indgå:

1. Stoffernes og materialernes farlige egenskaber.
Vurder hvordan stofferne og materialet kan påvirke og skade kroppen, samt hvilke skader og symptomer man kan få ved arbejdet.

2. Eksponeringsgrad, -type og varighed.
Vurder hvor meget og hvor længe de ansatte bliver udsat for stoffernes farlige egenskaber og om påvirkningen sker via dampe, støv, hudkontakt.

3. Omstændighederne ved arbejdet.
Hvordan opbevares og arbejdes der med produktet. Hvordan kan der ske uheld og kan der ske påvirkning fra andres arbejde.

4. Virkningen af de forebyggende foranstaltninger.
Er de enkelte farer effektivt forebygget. Er der fx sørget for skift af filtre i åndedrætsværn, findes der egnede handsker og øjenbeskyttelse etc.

5. Erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser
Undersøg om der findes undersøgelser indenfor jeres branche.

6. Arbejdstilsynets grænseværdier
I skal kende produktets grænseværdi og den skal indgå i risiko-vurderingen. Jo lavere grænseværdien er, jo farligere er det at indånde.

7. Leverandøroplysninger om sikkerhed og sundhed.
Arbejdsgiveren skal indhente sikkerhedsdatablade på alle farlige stoffer og materialer, også de der er forsynet med sætningen "Sikkerhedsdatablad kan på anmodning rekvireres".

Hvis I støder på problemstillinger i den kemiske risiko-vurdering, skal disse tilføjes jeres APV-handlingsplan med løsninger og tidsfrister.

OPLÆRING OG INSTRUKTION

Det er arbejdsgiverens ansvar at sørge for, at alle medarbejdere ved, hvordan de udfører deres arbejde uden at blive udsat for farlige stoffer og materialer.

Det betyder, at de skal oplæres og instrueres i, hvordan de skal udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssig fuldt forsvarligt og der skal løbende føre tilsyn med, at medarbejderne følger de instruktioner og udfører arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssig fuldt forsvarligt.

Oplæring og instruktion skal som udgangspunkt være mundtlig og skal være baseret på den kemiske risikovurdering/kemisk APV og passe til den enkeltes arbejdssituation og tilpasses den medarbejder der oplæres.

Følgende fem punkter skal indgå i oplæringen og Instruktionen:

- Gennemgå listen over hvilke farlige stoffer og materialer der findes på arbejdspladsen, deres navne, faremærkning og hvilke risici der er forbundet med kemikaliet i forbindelse med arbejdet.
- De sikkerhedsmæssige foranstaltninger ved håndtering og opbevaring af stoffer og materialer. Herunder eventuelle begrænsninger i forhold til hvad stoffer og materialer må bruges til.
- Hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal benyttes ved arbejdet og hvor de findes på arbejdspladsen.
- Foranstaltninger ved uheld, fx personskade, brand, spild osv.
- Bortskaffelse af stoffer og materialer, rester og tom emballage

ARBEJDSPLADSBRUGSANVISNING

Virksomhederne må gerne bruge de eksisterende Arbejdspladsbrugsanvisninger (APB), i forbindelse med oplæring og instruktion af de ansatte. Dog skal APB'en være opdateret og baseret på den kemiske risikovurdering, så den er dækkende for de nye krav.

Det vil sige
- omfattet af de fem ovennævnte punkter i oplæringen/instruktionen,
- være mundtlig,
- baseret på den kemiske risikovurdering og
- understøttes skriftligt hvis det drejer sig om særlig farlige stoffer og materialer, særlig komplicerede arbejdsprocesser og hvis det står anført i den kemiske risikovurdering.

Arbejdspladsvurdering (APV)

Alle frisørsaloner med ansatte skal udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV). Formålet med en APV er at skabe et overblik over arbejdsmiljøforholdene, som kan danne grundlag for et systematisk arbejde med arbejdsmiljøet med iværksættelse af nødvendige forebyggende initiativer. APV udarbejdes for hvert enkelt arbejdssted, den skal findes på salonen og være tilgængelig for arbejdsgivere, ansatte og Arbejdstilsynet.

Arbejdsmiljøorganisationen og/eller de ansatte skal inddrages i arbejdet med APV. APV'en er et godt redskab i dialogen mellem frisørsalonens ledelse, de ansatte og sikkerhedsrepræsentanten for et godt arbejdsmiljø.

En APV skal indeholde følgende elementer:

- I dentifikation og kortlægning af frisørsalonens arbejdsmiljøforhold
- Beskrivelse og vurdering af frisørsalonens arbejdsmiljøproblemer
- Prioritering og opstilling af en eventuel handlingsplan med tidsfrister til løsning af frisørsalonens arbejdsmiljøproblemer, og hvem der er ansvarlig for dette
- Retningslinier og opfølgning på handlingsplaner
- Angivelse af, hvem der har ansvaret for opfølgningen, og hvordan der følges op.

I kortlægningen skal der tages stilling til, om der er problemer indenfor det fysiske, psykisk, ergonomiske, kemiske arbejdsmiljø, støj, indeklima eller om der er nogen ulykkesrisiko. De mest almindelige problemer indenfor branchen er beskrevet i Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejviser nr. 24: Frisører og anden personlig pleje, som det kan anbefales at læse, inden APV gennemføres.

I skal også se på virksomhedens sygefravær og vurdere, om der er forhold i arbejdsmiljøet, der har betydning for sygefraværet. Det er altså ikke selve sygefraværet, I skal tage stilling til, men arbejdsmiljøets indvirkning på sygefraværet.

APV'en skal revideres, når der sker ændringer i arbejdet, i arbejdsmetoder eller arbejdsprocesser, dog mindst hvert 3. år. Frisørbranchens parter er enige om, at det APV skema, der findes som bilag i denne vejledning, er fyldestgørende.

Kemiske APV

Den kemiske APV er en risikovurdering ved arbejde med eller udsættelse for kemiske produkter, herunder frisørprodukter. Den kemiske APV udgør et vigtigt grundlag for, at frisørsalonen kan planlægge og tilrettelægge arbejdet, så frisørerne kan udføre arbejdet uden risiko for deres sikkerhed og sundhed.

Arbejdsgiveren / Arbejdsmiljøorganisationen skal udarbejde en risikovurdering inden **APV'en** bliver udarbejdet. Til hjælp, når farligheden af det enkelte produkt skal kortlægges, henvises til side 8 og 9 i denne vejledning samt www.videncenterforfrisorer.dk.

Årlige arbejdsmiljødrøftelse

Det er arbejdsgiverens ansvar, at der hvert år gennemføres en drøftelse af virksomhedens arbejdsmiljø. Den årlige arbejdsmiljødrøftelse skal bidrage systematisk og fremadrettet med arbejdsmiljøarbejde i virksomheden. Ved den årlige arbejdsmiljødrøftelse skal I som minimum:

- tilrettelægge indholdet af samarbejdet om sikkerhed og sundhed for det kommende år
- fastlægge, hvordan samarbejdet skal foregå
- vurdere, om det foregående års mål er nået
- fastlægge mål for det kommende årssamarbejde, og hvordan virksomheden vil nå dem.

Det vil være naturligt at inddrage virksomhedens APV i drøftelsen.

I små virksomheder med under 10 ansatte skal I også vurdere, om der er den nødvendige sagkundskab om arbejdsmiljø i virksomheden.

Henvisninger og litteratur

EU-forordning 1223/2009 om kosmetiske produkter

Arbejdspladsbrugsanvisninger skemaer, www.bfa-service.dk

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser)

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler

Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejviser 24 – Frisører og anden personlig pleje

Miljøministeriets bekendtgørelse om kosmetiske produkter (Kosmetikbekendtgørelsen)

At-vejledning 1.7.1 om oplæring, instruktion og tilsyn med arbejdet

At-vejledning D.1.1 om Arbejdspladsvurdering (APV)

At-vejledning C.1.3 om Arbejde med stoffer og materialer

At-vejledning A.1.1 Ventilation på faste arbejdssteder

At-vejledning A.1.2 Indeklima

Faktaark: Mærkning af kosmetik. www.mst.dk, Miljøstyrelsen

Substitution af overfladeaktive stoffer i kosmetiske produkter, Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen, nr. 10, 2004. Gitte I. Petersen, Trine Thorup Andersen, DHI – vand og miljø

Brug creme og handsker – undgå problemer ved vådt arbejde. Mari-Ann Flyvholm og Gitte Lindhard, Arbejdsmiljøinstituttet 2005

Kosmetikoghygiejne.dk

Astma-allergi.dk/haarfarve

Videncenterforfrisorer.dk

Videncenterforallergi.dk

BFA Service-Turisme: www.apvportalen.dk

VIDENSKABELIGE ARTIKLER

Zachariae C, Johansen JD. Incidence of skin and respiratory diseases among Danish hairdressing apprentices. Contact Dermatitis 2017:76:160-166.

Carøe TK, Ebbehøj NE, Agner T. Occupational dermatitis in hairdressers – influence of individual and enviromental factors. 2017;76:146-150.

Sosted H, Hesse U, Menne T, Andersen KE, Johansen JD. Contact dermatitis to hair dyes in an adult Danish population – an interview based study. Br.J.Dermatol 2005; 153: 132-135.

Søsted H, Menné T. Allergy to 3-nitro-p-hydroxyethylaminophenol and 4-amino-3-nitrophenol in a hair dye. Contact Dermatitis 2005; 52: 317-319.

H. Søsted et al. Contact Dermatitis. Ranking of hair-dye substances according to predicted sensization potency: Quantitative structure – activity relationships. 2004:51:241-254.

Sosted H, Rastogi SC, Andersen KE et al. Hair dye contact allergy: quantitative exposure assessment of selected products and clinical cases. Contact Dermatitis 2004; 50: 344-8.

Sosted H, Basketter DA, Estrada E et al. Ranking of hair dye substances according to predicted sensitization potenzy – quantitative structure-activity relationships. Contact Dermatitis 2004; 51: 241-54.

Søsted H, Agner T, Andersen K E, Menné T. Allergisk kontakteksem udløst af hårfarvning. Månedsskrift for Praktisk Lægegerning. Februar 2004; 82: 161-166.

Søsted H. et al. 55 cases of allergic reactions to hair dye: a descriptive, consumer complaint-based study. Contact Dermatitis 2002:47:299-303.

Avnstorp C. et al. Acute fingertip dermatitis from a temporary tattoo and quantitative chemical analysis. Contact Dermatitis 2002:47:119-120.

Marcoux D. et al. Sensitization to para-phenylenediamine from a streetside temporary tattoo. Pediatric Dermatology 2002:19:6:498-502.

APV-tjekliste til frisører

Alle virksomheder med ansatte skal udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV). APV'en skal udarbejdes i samarbejde mellem virksomhedens ledelse og ansatte, og APV'en er virksomhedens eget redskab til at kortlægge, prioritere og løse arbejdsmiljøproblemer.

Tjeklisterne indeholder en række spørgsmål, som virksomheden skal svare ja eller nej til. Alle de spørgsmål, som virksomheden svarer ja til, udgør et arbejdsmiljøproblem, der skal indgå i en handlingsplan, som virksomheden skal udarbejde i tilknytning til tjeklisten.

Virksomheden skal i forhold til tjeklisterne:

- svare på alle spørgsmål i tjeklisten
- tage stilling til de spørgsmål, som virksomheden svarer "ja" til, i tjeklistens handlingsplan
- overveje, hvad årsagen til de konstaterede arbejdsmiljøproblemer kan være
- udarbejde løsninger på arbejdsmiljøproblemerne
- tage stilling til, hvem der er ansvarlig for at løse arbejdsmiljøproblemerne, samt hvornår de forventes at blive løst
- tage skriftlig stilling til væsentlige arbejdsmiljøproblemer på virksomheden, som ikke fremgår af tjeklisten.

På Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk og i arbejdsmiljøvejvisere for Personlig pleje og anden service nr. 24 kan man få information om, hvor Arbejdstilsynet ser de væsentsligste arbejdsmiljøproblemer i frisørbranchen. I vejviserene kan virksomhederne bl.a. finde information om de vigtigste regler og forslag til, hvordan de kan løse de typiske arbejdsmiljøproblemer.

STOFFER OG MATERIALER

		JA	NEJ
1.	Mangler virksomheden at undersøge, om de farlige kosmetikprodukter, der bruges, kan erstattes (substitueres) af mindre farlige?		
2.	Er ventilationen i salonen tilstrækkelig i overensstemmelse med At-vejledning?		
3.	Arbejder medarbejderne med farlige kosmetikprodukter, selv om der ikke er udarbejdet en arbejds-pladsbrugsanvisning, der er tilpasset virksomhedens forhold?		
4.	Er de farlige kosmetikprodukter tilstrækkeligt mærket/er mærkningen på frisørprodukter tilstrækkelig?		
5.	Mangler der at blive etableret udsugning tæt på udviklingsstedet ved afblegning, permanentning, og hårfarvning og ligende processer?		
6.	Arbejder medarbejderne med kosmetikprodukterne i en form, der giver større sundhedsrisiko, fx hårspray med drivgas i stedet for hårspray med håndpumpe?		
7.	Er der medarbejdere, som ikke er orienteret/instrueret om risikoen og arbejdet med kosmetikprodukter?		
8.	Er medarbejderne udsat for støv fra hårblegningsmidler?		
9.	Arbejder medarbejderne med fx hårfarveprodukter, permanentvæsker, hårblegningsmidler uden velegnede personlige værnemidler, fx handsker?		
10.	Udføres der vådt arbejde over 1/4 af arbejdstiden?		
11.	Er der forhold, der kan påvirke arbejdsmiljø ved brug af blandingsbokse, bortskaffelse og opbevaring?		
12.	Er rengøringsstandarden og indeklimaet tilfredsstillende?		
	Ergonomi - Arbejdsstillinger		
13.	Arbejdes der i ubekvemme arbejdsstillinger?		
14.	Arbejdes der med foroverbøjet nakke eller ryg?		
15.	Arbejdes der med vridning i nakke eller ryg?		
16.	Arbejdes der med armene over skulderhøjde?		
17.	Arbejdes der med lange rækkeafstande?		
18.	Arbejdes der i samme stilling i lang tid?		
19.	Er der snævre pladsforhold på arbejdspladsen?		
20.	Arbejdes der i fastlåste arbejdsstillinger?		
21.	Er arbejdet ensidigt og gentaget?		
22.	Arbejdes der lang tid i stående arbejdsstillinger?		
23.	Er gulvbelægningen hensigtsmæssig?		
24.	Er vaskepladsen placeret, således at man kan gå rundt om den?		

Børn og unge

Instruktion og tilsyn		JA	NEJ
25.	Er der unge under 18 år, som ikke har fået en grundig instruktion og oplæring?		
26.	Arbejder unge under 18 år, uden at der føres tilsyn af en person over 18 år?		
Kemi			
27.	Er der unge under 18 år, som i længere perioder har hudkontakt med vand, kosmetikprodukter og rengøringsmidler?		
Ergonomi			
28.	Er der unge under 18 år, der arbejder i belastende arbejdsstillinger?		
Arbejdstid mv.			
29.	Er der unge under 18 år, som ikke har to sammenhængende fridøgn inden for hver periode på syv døgn?		
30.	Er der unge under 18 år med en arbejdstid på mere end 4 ½ time, som ikke har en pause på mindst 30 minutter?		
Syge fravær			
31.	Er der forhold i arbejdsmiljøet, der kan medvirke til sygefravær?		
32.	Kan ændringer i arbejdsmiljøet bevirke, at sygefraværet mindskes?		

Fysisk/psykisk forhold

Giver følgende forhold anledning til problemer?

		JA	NEJ
33.	Ulykker		
34.	Temperatur i salonen		
35.	Kulde og træk i salonen		
36.	Arbejdsbelysning eller mangel derpå		
37.	Hårdt fysisk arbejde		
38.	Ringe indflydelse på eget arbejde		
39.	Job-usikkerhed		
40.	Manglede udviklingsmuligheder		
41.	Ringe kollegial og ledelsesmæssig støtte		
42.	Stor arbejdsmængde og tidspres		
43.	Ringe mulighed for pauseafholdelse		
44.	Seksuel chikane og mobning		
45.	Konflikter		
46.	Er arbejdsforholdene tilpasset gravide		

Værnemidler, arbejdsredskaber og velfærdsrum

Giver forholdene anledning til problemer?

47.	Handsker		
48.	Forklæde		
49.	Beskyttelsescreme		
50.	Nikkelindhold i redskaber		
51.	Håndgreb og betjeningsgreb på arbejdsredskaber		
52.	Støjniveau (hårtørrere)		
53.	Tørrehjelme		
54.	Garderobe rum		
55.	Personaletoilet		
56.	Spiseplads/rum		
57.	Evt. andet		

APV-TJEKLISTE HANDLINGSPLAN

Årsag til problem eller problemer	Løsning	Ansvarlig	Frist og prioritering

Virksomheden skal tage stilling til, hvordan der skal følges op på handlingsplanen, om handlingsplanen har haft den ønskede effekt, eller om der skal ske justeringer. Arbejdspladsvurderingen skal som minimum revideres hvert tredje år, eller hvis der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder eller arbejdsprocesser, som har betydning for sikkerheden og sundheden under arbejdet.

Udført af:

Arbejdsgiver Dato Medarbejder Dato

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme
Arbejdsgiversekretariatet
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 33 77 33 77
www.bfa-service.dk

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme
Arbejdstagersekretariatet
Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf. 88 92 01 43
www.bfa-service.dk

Sekretariat for
BFA Transport, Service – Turisme og Jord til Bord
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
www.bfa5.dk

Arbejdstilsynet
Landskronagade 33
2100 København Ø
Tlf. 70 12 12 88
www.at.dk

Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf. 72 54 40 00
mst@mst.dk

Branchevejledningen kan hentes på Branchearbejdsmiljøudvalgets hjemmeside www.bfa-service.dk eller bestilles i din organisation.

BFA
Transport
Service – Turisme
Jord til Bord
Branchefællesskab for Arbejdsmiljø